

Sorg/krise handleplan

Planen udgør i sin helhed et sæt af værktøjer, som vi kan bruge i de svære situationer, hvor følelserne bliver stærke, og hvor det kan være vanskeligt at tænke klart og handle rigtigt.

Der er helt sikkert, at ikke to situationer vil være nøjagtig ens og dermed vil der også kunne være forskelle i vores handlinger i de enkelte tilfælde.

Det væsentlige budskab vil dog gælde i alle situationer, at vi gør noget, at vi giver rum og mulighed for at kunne udtrykke sorg og medfølelse og dermed vise dem, der har mistet eller er i krise, at de betyder noget for os, at vi er en del af et fællesskab, hvor vi bekymrer os om hinanden.

Mange tænkte situationer, der ikke er beskrevet i det foreliggende, vil kunne opstå, men hvis vi bruger "tanken bagved" disse handleplaner, vil vi sikkert kunne anvende dem i de fleste tilfælde.

Planerne vil altid være at finde i fællesfiler i Aula samt på skolens hjemmeside.

Hvis et barn mister

Hvis et barn mister – i nærmeste familie

Når ovenstående erfares, orienteres klasselærer og ledelsen. Ledelsen er forpligtet på, at alle omkring klassen, SFO/SFK, servicepersonale, sundhedsplejerske og kontoret orienteres.

Ledelsen orienterer det øvrige personale (også skriftligt) for at sikre, at alle får samme informationer. Klasselæreren og ledelsen aftaler, hvem der kontakter hjemmet for at aftale hjemmebesøg og for at høre omstændighederne ved dødsfaldet.

Hjemmebesøg - klasselærer og en anden person, der kender barnet (evt. en fra ledelsen).

Der medbringes en blomst fra skolen.

- Spørger, hvornår eleven kommer tilbage til klassen
- Fortæller familien, hvad klassen informeres om
- Spørger eleven/familien om de har ønsker i den forbindelse
- Spørger til begravelsen

Begravelsen

- Klasselærer og evt. andre af skolens personale deltager hvis familien ønsker det
- Der sendes en båret buk fra skolen
- Hvis klassens øvrige elever skal deltage, bør de være sammen med en anden voksen

Klasseforældrerådet

Klasselæreren kontakter kontaktfarældrene.

- Kontaktfarældrene får information om, hvad der er sket, og taler om hvad klassen kan/vil gøre
- Kontaktfarældrene bør sørge for, at der til afdødes hjem kommer en hilsen fra klassekammerater og forældre. Dette kan være blomster, men også et brev eller et besøg
- Viers respekt for de ønsker, som de efterladte har givet udtryk for i samtalen med klasselæreren
- Det overvejes, hvordan familien hjælpes fremover
- Skriftlige forældreinformationer, der sendes i skolens aula, videresendes til alle samarbejdspartnere omkring klassen samt skolens ledelse
- Det overvejes, om der skal afholdes et klasseforældremøde om børns sorgreaktioner - evt. med inddragelse af "professionelle"; sundhedsplejerske, præst, psykolog
- Forældrene skal være opmærksomme på deres egne børns reaktioner – snakke med dem om døden
- Der kan i stedet for et klasseforældremøde udfærdiges et brev

Klasselæreren og klassen

- Første morgen efter dødsfaldet har klasselæreren et klassemøde (sammen med en anden voksen)
- Læreren orienterer om dødsfaldet

- Overvej og planlæg sammen, hvordan klassen modtager eleven, der har mistet
- Fortæl om sorgreaktioner i samarbejde med skolens medarbejdere, der har uddannelse i sorgarbejde
- Giv klassen praktiske anvisninger på, hvordan de kan hjælpe klassekammeraten. (husk tavshed er værst)
- Hjælp klassen i gang – vær åben over for alle spørgsmål
- Hvis der har været kontakt med hjemmet, orienteres om familiens ønsker mht. begravelse og elevens tilbagevenden til klassen
- Der snakkes om begravelse og evt. deltagelse

Klasselæreren og eleven, der har mistet

- Vær en god lytter
- Det er vigtigt, at eleven har en på skolen at tale med
- Vær opmærksom på reaktionerne, ikke mindst fremover
- Respekter barnets grænser - pump ikke - vær opmærksom
- Få evt. barnet til at skrive et afskedsbrev - tegninger eller lign.
- Læs i øvrigt vejledninger fra Kræftens Bekæmpelse (materialet findes på internettet)

Klasselæreren sørger for opfølgning - til både familie, barnet og klassen. Lige efter dødsfaldet kontaktes hjemmet ofte. Derefter telefonisk kontakt ca. en gang hver måned, så længe der er behov for det.

Hvis en ansat dør

Hvis en ansat pludselig dør eller dør efter længere tids fravær, følges den del af nedenstående, som passer ind i forhold til afdødes arbejdsområde.

Ledelsen har ansvaret for at handleplanen følges.

- Ledelsen underretter personalet, og der afholdes en kort mindehøjtidelighed samme dag
- Der laves en plan for, hvordan klasserne får kendskab til dødsfaldet og hvornår mindehøjtideligheden skal foregå
- Der udfærdiges en kort, skriftlig meddelelse til berørte klasser
- Der laves en vikarplan, hvis berørte ansatte ikke er i stand til at gennemføre undervisningen
- Hvis det er klasselæreren, der er død, kontaktes klasseforældrerådet

Flagning

- Skolen flager på halv stang på selve dødsdagen, når alle er informeret
- Der afholdes en mindehøjtidelighed og synges en sang ved flaget
- Der flages på begravelsesdagen. Er den afdøde en tidligere ansat, flages der kun, hvis denne person fortsat har tilknytning til skolen

Afdødes familie

- Ledelsen kontakter familien for at høre omstændighederne ved dødsfaldet
- Ledelsen overbringer/sender en buket fra skolen med en hilsen
- Fortæller familien, hvad skolen foretager sig i anledning af dødsfaldet
- Spørger til familiens ønsker til begravelsen og evt. ønsker om elevers deltagelse
- Er der oplysninger, der ikke ønskes videregivet.

Berørte klasser

- Klasser, der har læreren meget, skal informeres af en lærer, der kender klassen godt
- Denne lærer har klassen i de første timer og giver klassen konkrete facts om, hvad der er sket (rygter manes til jorden)
- Der snakkes med eleverne om den afdøde lærer. Eleverne skal have lov til at fortælle alt, både positive og negative oplevelser
- Der snakkes om død og begravelse
- Der snakkes om deltagelse ved begravelsen – respekter familiens ønsker
- Eleverne kan lave materiale om den døde til familien. F.eks. digte, tegninger, mindebog mm.

- Der skal være mulighed for at lave aktiviteter, der ikke har med død at gøre
- Dagen afsluttes, så der ikke er elever, der skal hjem til et tomt hus
- Præst eller sundhedsplejerske kan kontaktes
- Sorgmaterialet fra Kræftens Bekæmpelse kan evt. benyttes senere.

Begravelsen

- Skolens ledelse og andet berørt personale deltager
- Der sendes en bårbuket fra skolen
- Det skal aftales om elever skal deltage – respekter familiens ønsker
- Hvis mindre elever skal deltage, skal de ledsages af forældrene

Hvis en elev dør

- Den, der først får kendskab til dødsfaldet, kontakter ledelsen og klasselæreren
- Ledelsen kontakter det øvrige involverede personale

Ledelsens ansvar

- Information til medarbejdere. For at sikre at alle informeres gives der også skriftlig information i Aula
- Flagning
- Indkaldelse til og afholdelse af en fælles mindestund
- Lave vikarplan, så klasselæreren har klassen i de første timer - øvrige klasser har så vidt mulig klasselæreren i 1. time, hvis muligt deltager også sorg/krise medarbejder

Klasselærerens ansvar

- Afklaring med hjemmet
- Klassen
- Evt. kontakt til professionelle
- Klassens forældre

Hvis klasselæreren ikke synes at kunne klare det selv, samarbejdes med andre i klassens team, sundhedsplejerske, ledelse eller evt. andre.

Første kontakt til elevens hjem

Klasselæreren tager kontakt til hjemmet og tager sammen med en anden voksen, der kender barnet godt (eller en fra ledelsen), på hjemmebesøg for at:

- Få konkrete facts om, hvad der er sket (rygter manes i jorden)
- Er der oplysninger, der ikke må videregives til skolen/eleverne
- Hvad skal klasselæreren/skolen hjælpe med?
- Fortælle hvad der vil ske på skolen i løbet af den første dag
- Afklaring af om forældrene ønsker at deltage i en del af forløbet

Anden kontakt til elevens hjem – hjemmebesøg samt begravelsen

- Fortælle om forløbet i klassen
- Afleverer en buket blomster og evt. et lille brev fra skolen og lærerne
- Indhenter oplysninger om begravelsen
- Få afklaret om forældrene ønsker lærernes og klassekammeraternes deltagelse og også hvordan. Børnene i klassen bør i så fald ledsages af andre voksne

Klassen

- Klasselæreren er i lokalet, når de første elever ankommer. Elevens plads kan evt. være markeret på en speciel måde - pladsen fremover?

- Der tales meget grundigt om det skete (rygter skal manes i jorden)
- Man snakker med eleverne om den døde elev. Eleverne skal have lov til at fortælle alt, både positive og negative oplevelser
- Der snakkes om død og begravelse
- Eleverne kan lave materiale om den døde til forældrene. F.eks. breve, digte, tegninger, mindebog m.m.
- Der skal være mulighed for at lave aktiviteter, der ikke har med død at gøre
- Dagen afsluttes, så der ikke er elever, der skal hjem til et tomt hus
- Præsten kontaktes eventuelt for at komme i klassen for at fortælle om begravelse

Kontakt til professionelle

- Præst
- Psykolog
- PPR
- Sundhedsplejerske

Kontakt til klassens forældre

- Forældrene informeres grundigt om dødsfaldet og begravelsen. Informationen kan, afhængigt af klassetrin, gives skriftligt, eller på et møde
- Der kan arrangeres foredrag for forældrene om børns sorgreaktioner – evt. i samarbejde med klasseforældrerådet

Ledelsen

- Informerer skolens medarbejdere
- Meddelelsen til lærerne gives til klasselærerne og den øvrige ledelse inden skoledagen begynder
- Klasselærerne går herefter i klasserne og informerer eleverne om, at der er sket et dødsfald, og at der skal være en fælles mindestund
- Vær opmærksom på, at der kan være reaktioner pga. tætte relationer til søskende i andre klasser

Afholdelse af mindestund for hele skolen

- Ledelsen giver eleverne besked om dødsfaldet. Meddelelsen gives så detaljeret som muligt
- Der synges en sang
- Klasselæreren følger eleverne til klasselokalet og bliver hos dem timen ud

Hvis dødsfaldet sker i en ferie

Den medarbejder, der først får kendskab til dødsfaldet kontakter ledelsen, klasselæreren, eller en anden fra det pædagogiske personale. Den person sørger for:

- Kontakt med hjemmet
- Blomster til og deltagelse i begravelsen
- Skriftlig information til klassens forældre

Mindestund arrangeres den første dag efter ferien. Forløbet i klassen foregår også den første dag efter ferien.

Dette er et forslag til, hvad der skal gøres i den givne situation. Herefter er det op til den enkelte lærer, hvor meget og hvordan der skal arbejdes videre i klassen med emnet. Der findes en mængde inspirationsmateriale fra Kræftens Bekæmpelse (se på internettet).

Alvorlige ulykker, kaossituationer

- En der ser ulykken (person 1), tilkalder hjælp fra kolleger/ledelse. Der ringes 112 - gerne af skolens administration
- Ledelsen skal have informeret barnets forældre hurtigst muligt
- Førstehjælp ydes så vidt muligt. Person 1 bliver så vidt muligt på ulykkesstedet og tager så vidt muligt med i ambulancen, hvis ikke forældrene er dukket op
- Ledelsen udpeger kolleger, der sørger for at de andre elever kommer tilbage til klasselokalet.

- Eleverne skal have lov til at tale om deres oplevelser, obs. at nogen kan være voldsom påvirket og reagere voldsomt.
- Eleverne må ikke være alene umiddelbart efter.

Ledelsen prøver at skabe sig et nogenlunde overblik over ulykken. Umiddelbart herefter indkalder ledelsen til et formøde med:

- Den/ de berørte lærer
- Ressourceperson
- Administrationen
- Evt. anden faggruppe (sundhedsplejerske, psykolog m.fl.)

På dette møde aftales, hvordan det videre forløb skal være:

- Hvem leder indsatsen? En god ide at ledelsen gør det, de har i forvejen ledelseserfaring
- Resten af lærerkollegiet informeres og giver information til klassen. Evt. skriftlig information
- Vikarplan laves
- Den/de klasser der er berørt af ulykken skal have klasselæreren i timerne efter ulykken. Obs. det kan være vanskeligt for den lærer, der evt. har oplevet ulykken at være alene med eleverne. Her skal der være 2 lærere (gerne ressourceperson) til stede så vidt muligt
- Alt afhængig af hvor alvorlig ulykken er, vurderes det om de øvrige elevers forældre skal kontaktes på arbejde, for at informeres om ovenstående, og for at de kan hente børnene på skolen. Hermed sikres også, at forældrene får så præcis information som mulig. Under alle omstændigheder bør ingen elever gå alene hjem efter en tragisk ulykke
- Pressen kan finde på at dukke op. Hvem udtaler sig?
- Klasselærer/ledelse aftaler hvem der har kontakt med hjemmet. Dør barnet ved ulykken, se da planen "når en elev dør"
- Husk at drage omsorg for person 1

Ulykker uden for skolens område

Hvis ulykken sker uden for skolens område følges så vidt muligt samme procedure.

Her er det blot vigtigt at man har taget mobiltelefonen med, så man hurtigt kan få hjælp.

Når det drejer sig om ulykker, er man nødt til at vurdere i hver enkelt situation. Måske skal der gøres mere/mindre end det, der er lagt op til her.